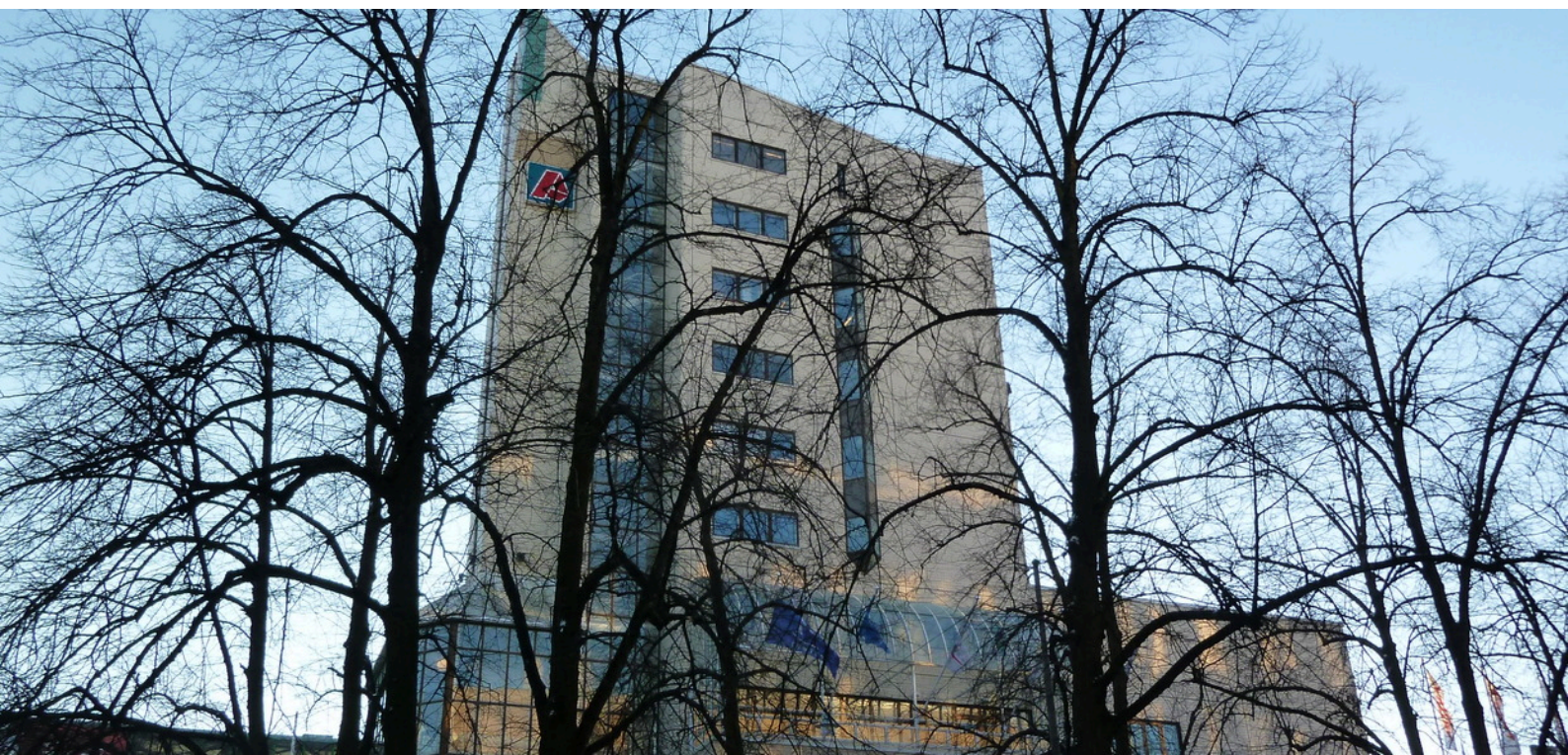

KOy Vaasan Espen

Pelastussuunnitelma

KOy Vaasan Espen pelastussuunnitelma

Laadittu 25.11.2013

Laatija Tiina Pulkkinen

Viimeksi päivitetty 3.5.2024

Päivittäjä Toni Erholtz

Tämä pelastussuunnitelma on laadittu käyttäen Pelsu Pelastussuunnitelma -palvelua.

Tässä pelastussuunnitelmassa on 36 sivua.

Sisällys

1	Johdanto	4
2	Kohteen perustiedot	5
2.1	Perustiedot	5
2.2	Muut tiedot	5
3	Organisaatio	9
3.1	Kiinteistön turvallisuushenkilöt	9
3.2	Kiinteistön tärkeät numerot	9
3.3	Muut tärkeät numerot	10
4	Vastuunjako ja omatoiminen valvonta	11
5	Riskit	12
6	Turvallisuusjärjestelyt	13
6.1	Toimitilaturvallisuus	13
6.2	Sammutuskalusto	14
6.3	Turvalaitteet	14
6.4	Ensiapu	18
6.5	Paloturvallisuus	18
7	Toimintaohjeita	23
7.1	Avun hälyttäminen	23
7.2	Sairauskohtaus tai tapaturma	25
7.3	Tulipalo	26
7.4	Kiinniotto näpistys/varkaus tilanteessa	26
7.5	Ryöstö	27
7.6	Tulipalo – toimintaohjeet, kun turvallinen poistuminen on estynyt	28
7.7	Toiminta palohälytystilanteessa	28
7.8	Toiminta kokoontumispaikalla	29
7.9	Liikuntarajoitteisen avustaminen hätätilanteessa	31
7.10	Vesivahinko	31
7.11	Väkivallan uhatessa	31
7.12	Pommiuhka	32
7.13	Yleinen vaaramerkki	33
7.14	Sähkökatkot	34
8	Väestönsuojelu	35

1 Johdanto

Pelastussuunnitelman laadinta, ylläpito ja tiedottaminen perustuvat pelastuslain (379/2011) vaatimukseen. Tässä pelastussuunnitelmassa on selostus:

1. vaarojen ja riskien arvioinnin johtopäätelmistä;
2. rakennuksen ja toiminnassa käytettävien tilojen turvallisuusjärjestelyistä;
3. henkilöille annettavista ohjeista onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi;
4. mahdollisista muista kohteen omatoimiseen varautumiseen liittyvistä toimenpiteistä. (Pelastuslaki 379/2011, 15 §.)

Pelastussuunnitelma on pidettävä ajan tasalla ja siitä on tiedotettava tarvittavalla tavalla asianomaisen rakennuksen tai muun kohteen henkilöille. (Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011, 2 §.)

Pelastuslaissa on myös muita vaatimuksia turvallisuudelle, näistä tärkeimpinä:

Rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan huolehdittava siitä, että rakennus, rakennelma ja sen ympäristö pidetään sellaisessa kunnossa, että:

1. tulipalon syttymisen, tahallisen sytyttämisen sekä leviämisen vaara on vähäinen;
2. rakennuksessa olevat henkilöt pystyvät tulipalossa tai muussa äkillisessä vaaratilanteessa poistumaan rakennuksesta tai heidät voidaan pelastaa muulla tavoin;
3. pelastustoiminta on tulipalon tai muun onnettomuuden sattuessa mahdollista;
4. pelastushenkilöstön turvallisuus on otettu huomioon. (Pelastuslaki 379/2011, 9 §.)

Seuraavat varusteet ja laitteet on pidettävä toimintakunnossa sekä huollettava ja tarkastettava asianmukaisesti:

1. sammutus-, pelastus- ja torjuntakalusto;
2. sammutus- ja pelastustyötä helpottavat laitteet;
3. palonilmaisu-, hälytys- ja muut onnettomuuden vaaraa ilmaisevat laitteet;
4. poistumisreittien opasteet ja valaistus;
5. väestönsuojien varusteet ja laitteet. (Pelastuslaki 379/2011, 12 §.)

Rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan:

1. ehkäistävä tulipalojen syttymistä ja muiden vaaratilanteiden syntymistä;
2. varauduttava henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa;
3. varauduttava tulipalojen sammuttamiseen ja muihin sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omatoimisesti kykenevät;
4. ryhdyttävä toimenpiteisiin poistumisen turvaamiseksi tulipaloissa ja muissa vaaratilanteissa sekä toimenpiteisiin pelastustoiminnan helpottamiseksi. (Pelastuslaki 379/2011, 14 §.)

2 Kohteen perustiedot

Kauppakeskus sisältäen elokuvateatterin, hotellin ja autohallin sekä toimistotilaa.

2.1 Perustiedot

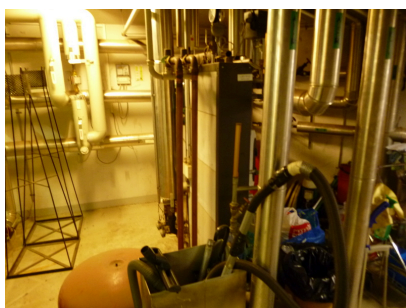
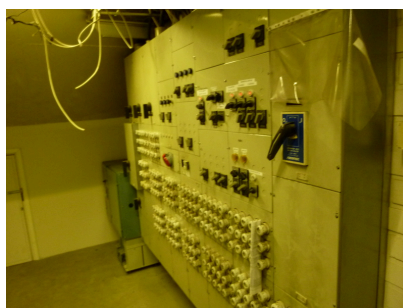
Kiinteistön nimi	KOy Vaasan Espen
Kiinteistön osoite	Alatori 65100 VAASA
Rakennusten määrä	1
Toimijoiden määrä	27
Kiinteistön omistaja	Erikoissijoitusrahasto Mandatum AM Suomi Kiinteistöt II
Paloluokka	P1
Käyttötarkoitus	Kauppakeskus

2.2 Muut tiedot

Kohde kuuluu seuraavaan pelastustoimen alueeseen: Pohjanmaa. Pelastuslaitoksen arvioitu saapumisaika kohteeseen on n. 10 minuuttia.

Paloilmoittimen keskuksen sijainti	Hovioikeudenpuistikon ja Pitkänkadun kulman sisäänkäynti
Paloilmoittimen keskuksen sijainti	Alatorin puoleisen sisäänkäynnin yhteydessä
Kiinteistönhoito	Caverion Oy puh. 0504766942 päivystys 0800157777
Vartiointiliikkeen yhteystiedot	Securitas puh. 0204912600 päivystys puh. 0204912600 http://www.securitas.fi

Kiinteistön vakuutusyhtiö	Fennia puh. 0105031 http://www.fennia.fi
Kokoontumispaikka	Vaasan kauppatori
Varakokoontumispaikka	Rewell Center
Väestönsuojien määrä	2
Väestönsuojan sijainti VSS1	016-tila, kellarikerros
Väestönsuojan sijainti VSS2	019-tila, kellarikerros
Lämmitysmuoto	Kaukolämpö
Veden pääsulku	Autohalli, lämmönjakuhuone
Lämmönjakuhuone	Autohalli
Sähköpääkeskus	Autohalli
Ilmanvaihtokone	Kellarikerros 024-tila. 3. kerros 319- ja 320-tila. 5. kerros 505.
Ilmanvaihdon hätä-seis	Alatorin puoleinen sisäänkäynti

*Lämmönjakuhuone**Sähköpääkeskus**Veden pääsulku*

Kiinteistön tilat**Liikehuoneistot**

Sijainti	Nimi
1. ja 2. krs	Halonen Oy, tilat 1008A ja 2013
1. krs	BikBok, tila nro 1010
1. krs	Café Espen, tila 1118
1. krs	Carlings, tila 1005
1. krs	Cubus, tila nro 1004
1. krs	Dressmann, tila nro 1002
1. krs	Espresso House, tila 1014
1. krs	Kicks, tila nro 1012
1. krs	Spice Ice / Candytown nro 1104
1. krs	VOLT, tila 1002
1.krs	Lempi Lifestyle tila nro 1116
1.krs	Mijo Home tila nro 1106
1.krs	VILA, tila nro 1008B
2. krs	Friends&Brgrs, tila nro 2009
2. krs	Japanilainen ravintola Juku, tila 2007
2. krs	Normal, tila nro 2012
2. krs	Pop Up, tila 2001
2. krs	Ravintola Mokpo, tila 2010
2.krs	Partioaitta tilat nro 2004 ja 2005
3. ja 4. krs	Bio Rex Cinemas
4. krs	Beauty Center
4. krs	Beauty Salon

Sijainti	Nimi
4. krs	Fysioterapia Mediaskel Oy
5. ja 6. kerros	Omena Hotelli
7. krs	KPMG Oy Ab
8. krs	Vaasan Osuuspankki yrityspankki
Hovioikeudenpuistikko 16, 6 kerros	Here

Henkilömäärät

Spice Ice / Candytown nro 1104

	Päivällä	Illalla	Yöllä
Arkisin	1–15	1–15	0
Viikonloppuisin	0	0	0

VILA, tila nro 1008B

	Päivällä	Illalla	Yöllä
Arkisin	1–15	1–15	0
Viikonloppuisin	1–15	1–15	0

Yhteensä

	Päivällä	Illalla	Yöllä
Arkisin	2–30	2–30	0
Viikonloppuisin	1–15	1–15	0

3 Organisaatio

Kiinteistöpäällikkö

Toni Erholtz
puh. 0504700661
toni.erholtz@newsec.fi

Kauppakeskuspäällikkö

Katriina Karkkola
Newsec
puh. 0504494584
katriina.karkkola@newsec.fi

3.1 Kiinteistön turvallisuushenkilöt

-

3.2 Kiinteistön tärkeät numerot

Tehtävä	Nimi	Puhelinnumero	Päivystysnumero
Huoltoyhtiö	Caverion Oy	0504766942	0800157777
Hissihuolto	KONE Hissit Oy		080015063
Vartiointiliikkeen yhteystiedot	Securitas	0204912600	0204912600

Huolto

	Nimi	Puhelinnumero
Käsiammutin: Huoltohenkilö		063223465

3.3 Muut tärkeät numerot

Toimija	Puhelinnumero	Päivystysajat
Hätänumero	112	24 h
Myrkytystietokeskus	0800 147 111	24 h

4 Vastuunjako ja omatoiminen valvonta

Osapuoli	Vastuualue
Newsec(Manageeraus)	Vastaa koko toiminnasta, kiinteistön manageerauksesta, huoltosopimusten ja vastaavien hallinnoin hoitaminen, turvallisuusjohtaminen, yhteistyö viranomaisten kanssa
Omatoimisen valvonnan osalta	Kokonaisuuden hallinta ja ilmoitettuihin puutteisiin puuttuminen. Manageerauksen tehtäviin kuuluu myös puolivuositteiset kohdekierrokset, yhdessä palveluntuottajien kanssa, joissa huomioidaan asioita / puutteita valaistuksesta turvatekniikkaan.
Huoltoyhtiö	Kiinteistön tekniset järjestelmät ja turvalaitteet, piha-alueen hoito, tarvittavat lumenpudotukset yms. asiat
Omatoimisen valvonnan osalta	Huoltomies liikkuu päivittäin kohteessa, näillä kierroksilla huomioidaan puutteita ja puutteen laadusta riippuen se hoidetaan heti kuntoon tai ilmoitetaan vuokralaiselle (esim. tavaraa poistumisreitillä) jotta tämä hoitaa asian kuntoon. Teknisiin järjestelmiin liittyvät puutteet hoitaa huoltoyhtiö ja isommista tai toistuvista puutteista ilmoitetaan suoraan Newsecille.
Vuokralainen	Vuokralainen vastaa kaikista tiloista, jotka hänelle on vuokrattu: Liiketilat, varastot ja muut mahdolliset tilat sekä niiden välitön läheisyys poistumisreittien esteettömyyden osalta. Vuokralaisten tiloissa olevat, kiinteistön järjestelmät, hoitaa edelleen huoltoyhtiö
Omatoimisen valvonnan osalta	Vuokralaisen tulee säännöllisesti tarkastaa omat poistumisreitinsä, alkusammutuskalusto ja poistumisreittivalaistus jotta ne ovat kunnossa, esteettömät eikä niitä ole peitetty esimerkiksi mainoskylteillä. Kiinteistön järjestelmiin liittyvistä puutteista ilmoitetaan huoltoyhtiöön josta tieto liikkuu tarvittaessa Newsecille.
Normaali tiedonkulku puutteiden osalta: Vuokralainen --- Huoltoyhtiö --- Manageeraus	

Toiminnanharjoittajat voivat ilmoittaa turvallisuushuomioista huoltoon tai manageeraukseen puhelimitse tai sähköpostilla, tarvittavat yhteystiedot löytyvät esimerkiksi tämän suunnitelman "Organisaatio"-luvusta.

5 Riskit

Espenin riskien arviointi löytyy koko korttelin suunnitelmasta. Arviointiin on linkki alla.

Riskienarviointi

6 Turvallisuusjärjestelyt

6.1 Toimitilaturvallisuus

Kiinteistössä on kameravalvonta

Kameravalvonta

Sijainti	Toimitiloissa
Kuvaus	Kytetty Securitaksen hälytyskeskukseen

Kiinteistössä on murtohälyttimiä

Murtohälytin

Sijainti	Kuorivalvonta
Kuvaus	Hedengren

6.2 Sammutuskalusto

Sijainti	Sammutuskalusto
Käytävillä	Käsisammutin

Alkusammuttimet tulee tarkastaa:

- vähintään vuoden välein kun käsisammutin on alttiina sammuttimen toimintakuntoon vaikuttaville tekijöille, kuten kosteudelle, tärinälle tai lämpötilojen vaihtelulle (ulkotilat)
- vähintään kahden vuoden välein (sisätilat)

6.3 Turvalaitteet

Sprinklerilaitteisto

Sprinklerijärjestelmä on automaattinen palonsammutusjärjestelmä, joka aloittaa palon sammutuksen ruiskuttamalla vettä palokohteeseen ja välittää samalla palohälytyksen hätäkeskukseen. Laitteiston toiminta perustuu siihen, että lämpötilan ylitettyä tietyn arvon, sprinklerin kapseli rikkoutuu ja vesi pääsee virtaamaan sprinklerin läpi.

Sprinklerilaitteiston ylläpito toteutetaan kunnossapito-ohjelman mukaisesti. Laitteiston ylläpitoon liittyen tehdään kuukausittain koestukset ja kahden vuoden välein määräaikaistarkastukset.

Sprinklerilaitteiston huolto

Sprinklerilaitteistolle tulee olla aina nimetty henkilö tai yritys, joka huoltaa laitteiston kunnossapito-ohjelman mukaisesti. Huoltotoimenpiteitä tekevien henkilöiden tulee olla ammattitaitoisia ja heillä tulee olla tarvittavat huoltoon liittyvät tiedot.

Huoltotyöt, jotka ovat tekniseltä vaativuudeltaan rinnastettavissa uuden laitteiston asennustöihin, voi tehdä vain Turvatekniikan keskuksen luetteloima sprinklerilaitteiston asennus- tai huoltotöihin erikoistunut liike. Huollon tilauksesta vastaava henkilö on nimettävä, jos huolto hankitaan ostettuna palveluna. Ostetusta huoltopalvelusta on oltava kirjallinen sopimus.

Sprinklerijärjestelmä

Keskuksen sijainti	Autohalli
Kattavuus	Autohalli ja kellari

Sprinklerikeskus

Savunpoisto

Savunpoiston tarkoituksena on palossa syntyvien palokaasujen, savun ja lämmön poistaminen tiloista. Savunpoistolaitteet on huollettava ja kokeiltava määräajoin käyttö- ja huolto-ohjeen mukaisesti. Savunpoistolaitteistoa käyttää vain pelastuslaitos.

Savunpoistolaitteisto #1

Savunpoistopuhaltimen sijainti	Espenin tilat
Keskuksen sijainti	Hovioikeudenpuistikon ja Pitkänkadun kulman sisäänkäynti
Savunpoiston laukaisu	Hovioikeudenpuistikon ja Pitkänkadun kulman sisäänkäynti

Savunpoistokeskus

Savunpoistolaitteisto #2

Savunpoistoluukkujen sijainti	Espen, takatilat
Keskuksen sijainti	Alatorin puoleinen sisäänkäynti
Savunpoiston laukaisu	Alatorin puoleinen sisäänkäynti

*Savunpoistokeskus***Poistumisopastus**

Poistumisopastuksella osoitetaan poistuminen rakennuksesta. Viallisista tai puutteellisista opasteista on ilmoitettava kiinteistöhuoltoon.

Poistumisopastus

Keskuksen sijainti	Autohalli, sähköpääkeskus
Kattavuus	Espen

Turvalokeskus

Ilmanvaihdon pysäytys

Mikäli rakennukseen kohdistuu ulkoinen vaara, kuten palokaasut viereisestä rakennuksesta, tulee ilmanvaihto sulkea. Tällöin pelastusviranomainen antaa yleensä hätätiedotteen, jossa annetaan myös lisäohjeita ja kehoitus ilmanvaihdon pysäytykseen.

Ilmanvaihdon saa pysäyttää kuka tahansa.

Ilmanvaihdon pysäytys: Alatorin puoleinen sisäänkäynti

Viestintäjärjestelmä

Viestintäjärjestelmä

Kattavuus

Yleiskäytävillä

6.4 Ensiapu

Työturvallisuuslain (738/2002) 46 § mukaan työnantajan on huolehdittava työntekijöiden ja muiden työpaikalla olevien henkilöiden ensiavun järjestämisestä, annettava ohjeet ensiavun saamiseksi sekä varattava työpaikalle tai sen välittömään läheisyyteen riittävä määrä asianmukaisia ensiapuvälineitä.

- Ambulanssi ohjataan: Pääovelle.

Kiinteistössä on saatavilla ensiaputarvikkeita seuraavasti:

Tarvike	Sijainti
Ensiapulaukku	1. ja 2. krs huoltokäytävillä
Defibrillaattori	1.krs asiakashissin vieressä

6.5 Paloturvallisuus

Automaattinen paloilmoitinjärjestelmä

Automaattisen paloilmoitinjärjestelmän tarkoituksena on varoittaa kiinteistön käyttäjiä alkavasta palosta. Järjestelmä havaitsee tulipalon nopeasti ilmaisimien reagoidessa paloon ja palokellot alkavat soida. Järjestelmä välittää hälytyksen automaattisesti hätäkeskukseen.

Automaattinen paloilmoitinjärjestelmä

Kuvaus	Automaattinen paloilmoitinjärjestelmä
Keskuksen sijainti	Hovioikeudenpuistikon ja Pitkänkadun kulman sisäänkäynti
Kattavuus	Espen

Paloilmoitinkeskus

Automaattinen paloilmoitinjärjestelmä

Keskuksen sijainti

Alatorin puoleisen sisäänkäynnin yhteydessä

Kattavuus

HS-Center

Paloilmoitinkeskus

Ilmoituksensiirtoyhteyden toiminnallisuuden varmistaminen

- Määräaikaishuollot ja vikakorjaukset
- Ilmoituksensiirtoyhteyden kuukausikokeilu
- Määräaikaistarkastukset

Toimenpiteet ilmoituksensiirtoyhteyden vian ilmaantuessa

Mikäli havaitaan vika ilmoituksensiirtoyhteydessä, järjestetään kiinteistössä valvonta tehostetusti henkilökunnan voimin.

- Yhteys hätäkeskukseen
- Päivystäjä valvomaan paloilmoitinkeskusta
- Päivystäjä suorittaa tarvittaessa hätäilmoituksen ja opastaa pelastuslaitosta palokohteeseen

Palo-osastointi

Palo-osastoinnin tarkoitus on palon sattuessa estää palokaasujen ja palon leviäminen sekä turvata ihmisten poistuminen. Tämän takia on erityisen tärkeää, että palo-ovet pidetään kiinni. **Palo-ovia ei saa kiilata auki.**

Rakennuksen eri kerrokset, kellarikerrokset ja ullakko on yleensä muodostettu eri palo-osastoksi.

Käyttötavaltaan tai palokuormaltaan oleellisesti toisistaan poikkeavat tilat on muodostettu eri palo-osastoiksi, jos on tarpeellista henkilöiden tai omaisuuden suojaamiseksi. (käyttötapaosastointi)

Kuivanusut

Kuivanusu on rakennukseen kiinteästi asennettu tyhjä putkilinja, jota pelastuslaitos käyttää sammutusveden siirtämiseen esimerkiksi katutasolta rakennuksen katolle.

Kuivanusu

Sijainti

Porraskäytävä

Poistumisreitit

Poistumisturvallisuuden periaatteena on, että rakennuksen kaikista tiloista on joka hetki päästävä poistumaan vähintään kahta kulkureittiä pitkin ilman avainta tai muuta oven avausvälinettä. Ovia ei saa pitää työaikana takalukossa. Uloskäyntien edessä ei saa säilyttää tavaraa.

Kokoontumispaikka: Vaasan kauppatori

Poistumisreittien toimintakunnon varmistaminen

Vastuu poistumisreittien esteettömänä pitämisestä on *kaikilla kiinteistössä työskentelevillä henkilöillä*.

Vuokralaisten henkilökunta

- Älä säilytä tavaraa poistumisreitillä.
- Mikäli havaitset esteitä poistumisreitillä, poista ne välittömästi;
 - Jos et pysty poistamaan esteitä, ota yhteys kiinteistöhuoltoon.
- Jos huomaat rikkinäisen tai sammuneen poistumisopastevalon, ilmoita asiasta kiinteistöhuoltoon.
- Jos havaitset esteitä jollakin kiinteistön muista poistumisreiteistä, ilmoita asiasta kiinteistöhuoltoon.

Kiinteistöhuolto

- Mikäli havaitset esteitä poistumisreitillä, poista ne välittömästi.
 - Jos et voi poistaa esteitä, pyydä liiketilaa poistamaan esteet.
- Jos esteitä kertyy jatkuvasti, ota yhteys kiinteistön isännöintiin.
- Jos havaitset rikkinäisen tai sammuneen poistumisopastevalon, korjaa ongelma viipylemättä.

Siivous

- Mikäli havaitset esteitä poistumisreitillä, poista ne välittömästi;
 - Jos et pysty poistamaan esteitä, ota yhteys kiinteistöhuoltoon.
- Jos huomaat rikkinäisen tai sammuneen poistumisopastevalon, ilmoita asiasta kiinteistöhuoltoon.

Vartiointi

- Mikäli havaitset esteitä poistumisreitillä, poista ne välittömästi;
 - Jos et pysty poistamaan esteitä, ota yhteys liiketilaan ja pyydä poistamaan esteet.
 - Jos esteitä kertyy jatkuvasti, ota yhteys kiinteistön isännöintiin.
- Jos huomaat rikkinäisen tai sammuneen poistumisopastevalon, ilmoita asiasta kiinteistöhuoltoon.

Isännöinti

- Tiedota vuokralaisille turvallisuusasioista.
- Puutu ilmoitettuihin ongelmakohtiin välittömästi.

Tulityöt

Tulityöt määritellään töiksi, joissa syntyy kipinöintiä tai joissa käytetään liekkiä tai muuta lämpöä ja joka aiheuttaa palovaaraa. Tällaisia töitä ovat mm. kaasu- ja kaarihitsaus, poltto- ja kaarileikkaus, laikkaleikkaus ja metallien hionta, joista syntyy kipinöintiä, sekä työt, joissa käytetään kaasupoltinta, muuta avotulta tai kuumailmapuhallinta. Tulitöille on aina niiden palovaaran vuoksi harkittava vaihtoehtoisia menetelmiä.

Tulitöiden suorittaminen tilapäisellä tulityöpaikalla vaatii aina tulityöluvan. Tulityön suorittajalla on oltava voimassa oleva tulityökortti.

Tulityölupia voivat myöntää seuraavat tulitöiden vastuuhenkilöt:

Jani Saari

Caverion

puh. 0504766942

jani.saari1@caverion.com

Paloilmoitinlaitteiston hoitajan on huolehdittava tarpeellisista irtikytkennöistä, jotta tulityöt tai muut remonttityöt eivät aiheuta aiheetonta paloilmoitusta.

Mahdolliset paloilmoitinjärjestelmän irtikytkennät on kytkettävä takaisin päälle.

7 Toimintaohjeita

Seuraavilla sivuilla on selostus ohjeista onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi. **Lue toimenpideohjeet tarkasti!**

Oikeat toimenpiteet, ratkaisut ja valinnat ehkäisevät ja rajoittavat onnettomuuksia. Vahinkoja voidaan näin minimoida tai ne voidaan poistaa kokonaan.

Turvallisuus on kaikkien yhteinen asia!

7.1 Avun hälyttäminen

Kaikissa kiireellisissä hätätilanteissa, olipa kyse sitten poliisin, pelastustoimen, sairaankuljetuksen tai sosiaalitoimen kiireellisestä avuntarpeesta SOITA NUMEROON: **112**

Soita hätäpuhelu itse, jos voit

Tärkeää on, että hätäpuhelun soittaa se, jota asia koskee. Hänellä on tietoja, joita päivystäjä tarvitsee määritellesään millaista apua paikalle lähetetään. Välikäsien kautta tuleva puhelu voi viivästyttää avun paikalle tuloa.

Kerro, mitä on tapahtunut

Hätäkeskuspäivystäjä kysyy soittajalta tietoja tapahtuneesta, jotta hän osaa tarvittaessa lähettää tilanteeseen oikean avun.

Kerro tarkka osoite ja kunta

Hätäkeskuksen alueella saattaa olla useita samoja osoitteita eri kunnissa. Siksi on tärkeää kertoa osoitteen lisäksi tapahtumapaikkakunta.

Vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin

Päivystäjän esittämällä kysymyksillä on tarkoituksensa. Kysymykset eivät viivästytä avun hälyttämistä. Kiireellisessä tapauksessa päivystäjä hälyttää jo puhelun aikana auttamaan tulevat viranomaiset ja yhteistyökumppanit, sekä antaa näille lisätietoja tapahtuneesta.

Toimi annettujen ohjeiden mukaan

Päivystäjä on koulutettu antamaan ohjeita eri tilanteisiin. On tärkeää noudattaa annettuja ohjeita. Oikein suoritetuilla ensitoimenpiteillä on usein merkitystä tilanteen lopputuloksen kannalta.

Lopeta puhelu vasta saatuaasi siihen luvan

Liian aikainen puhelun päättäminen voi hidastaa auttajien paikalle saapumista. Saatuaasi luvan puhelun päättämiseen, sulje puhelin. Pidä linja vapaana. Päivystäjä tai kohteeseen saapuva auttaja voi tarvita lisätietoja tapahtuneesta.

Hätätilanteessa pelastuslaitosta ohjataan seuraavasti:

Pääovelle

7.2 Sairauskohtaus tai tapaturma

Selvitä ja tarkista

- Mitä on tapahtunut?
- Tarkista henkilön tila (herääkö, hengittääkö).

Anna tarvittaessa ensiapua

- Tajuton, mutta hengittävä potilas käännetään kylkiasentoon.
- Jos henkilö ei hengitä, aloita ensiapu osaamisesi ehdoin.

Tee hätäilmoitus

- Soita numeroon **112**.
- Kerro, mistä soitat. **Alatori, VAASA**
- Kerro, mitä on tapahtunut.
- Toimi ohjeiden mukaisesti.
- Ilmoita potilaan tilassa tapahtuneista muutoksista hätäkeskukseen.

7.3 Tulipalo

Pelasta ja varoita

- Pelasta välittömässä vaarassa olevat ja varoita muita.
- Ohjatkaa ihmiset kokoontumispaikalle.

Sammuta ja rajoita

- Yritä alkusammutusta, vältä savua. Älä vaaranna itseäsi.
- Rajoita palon sekä savun leviämistä sulkemalla palotilaan johtavat ovet ja ikkunat.

Hälytä

- Käytä paloilmoitinpainiketta palokunnan hälyttämiseen sekä varoittaaksesi muita palokelloilla.
- Päästyäsi turvalliseen paikkaan soita numeroon **112** (myös käytettyäsi paloilmoitinpainiketta).
- Kerro mistä soitat ja missä palaa (osoite ja kerros) ja onko ihmisiä vaarassa.
- Älä katkaise puhelua ennen kuin saat luvan.

Opasta

- Opasta pelastushenkilöstö paikalle.
- Hätätilanteessa pelastuslaitosta ohjataan seuraavasti: Pääovelle

Hissin käyttö on tulipalon sattuessa ehdottomasti kielletty!

Evakuointitilanteessa kokoontumispaikka on: Vaasan kauppatori

Varakokoontumispaikka: Rewell Center

7.4 Kiinniotto näpistys/varkauksitilanteessa

Kun havaitset näpistyksen, mikäli mahdollista, hanki lisääpua välittömästi ja ilmoita vartiointiin (puh. 0204912600).

- Älä puhuta henkilöä vielä myymälässä, seuraa häntä katseellasi.
 - Näpistys/varkaus on tapahtunut vasta, kun epäilty on kulkenut kassalinjan yli ja näin ollen jättänyt tuotteen maksamatta.
- Kassalinjan jälkeen puhuta henkilöä, mutta älä syytä mistään, pysy rauhallisena.
 - Provosointi saattaa johtaa konfliktiin. Älä uhkaile, anna tyhjiä lupauksia tai kutsu häntä esim. "varkaaksi". Muista pitää turvallinen etäisyys.
- Älä päästä henkilöä lähtemään tai heittämään tavaraa pois, pyydä henkilöä sivummalle selvittämään asiaa
 - Tarkkaile erityisesti paikkaa (taskua, laukkua, tms.), jonne henkilö on varastetun tavarain laittanut. Sivummalla henkilö on helpommin tarkkailtavissa ja muu liiketoiminta voi jatkua häiriöttömästi. Muista kuitenkin oma turvallisuutesi!
- Mikäli vartija on estynyt tulemaan paikalle, ilmoita asiasta heti poliisille soittamalla 112.
 - Näpistyksestä kiinniotettu on lain mukaan aina luovutettava viipymättä poliisille.
- Jokaisesta näpistyksestä (anastus, varkaus) ilmoitetaan vartiointiin (puh. 0204912600).

Näpistyksestä/varkaudesta tullaan kirjoittamaan henkilölle sakko (rangaistusvaatimus) tai asia käsitellään käräjäoikeudessa (varkaus). Mikäli anastettua tavaraa ei saada myyntikelpoisena takaisin, tai muuta omaisuutta on vahingoitettu, voit vaatia siitä korvausta (poliisi tiedustelee sinulta nämä asiat). Vaatimuksia kirjatessa poliisi haluaa tietää myös mistä henkilö otti tavarain, minne hän laittoi sen (irroittiko mahdollisen hälytyslaitteen tms.) ja missä henkilön kiinniotto tapahtui. Todistajat sekä mahdolliset kameratallenteet tulee myös mainita kiinniotetun luovuttamisen yhteydessä.

7.5 Ryöstö

Kyseessä on ryöstö, mikäli henkilö käyttää väkivaltaa tai uhkaa käyttää sitä anastaakseen omaisuutta. Ryöstö voi olla myös aseellinen (veitsi, puukko, ase, tms.)

Ryöstön aikana

- Pysy rauhallisena, tottele ryöstäjää
 - Hätäntyminen tai vastarinta saattaa eskaloida tilanteen väkivaltaiseksi. Muista myös muiden paikallaolijoiden turvallisuus.
- Toimi viivytellen. Anna tuotteita tai rahaa arvojärjestyksessä — pienimmästä suurimpaan. Laita joukkoon tunnistettavissa olevia tuotteita tai tunnisteseteleitä.
 - Viivyttely antaa aikaa avun saapumiselle ja ryöstäjän kiinniottamiselle jo paikan päällä. Mikäli ryöstäjä tulee keskeytetyksi, saalis jää näin pieneksi. Tunnistettavuus auttaa jäljittämään ryöstäjän, mikäli häntä ei saada kiinni heti.
- Paina mieleesi ryöstäjän tuntomerkit, puhetyyli ja pakosuunta.
 - Rauhallisesti toimiessa nämä ovat helpompi muistaa tilanteen jälkeen. Myös silminnäkijöiden tiedot tullaan keräämään.

Ryöstön jälkeen

- Mikäli et ole vielä kutsunut apua, soita välittömästi vartiointiin (puh. 0204912600).
- Sulje liike, älä päästä uusia henkilöitä sisään, pyydä silminnäkijöitä jäämään paikalle mahdollisuuksien mukaan.
 - Mikäli silminnäkijät tahtovat poistua, pyydä yhteystietoja. Silminnäkijöille voi antaa esim. kynää ja paperia ja pyytää kirjaamaan ryöstäjän tuntomerkkejä. Tämä estää heidän keskustelun keskenään sekä rauhoittaa.
- Arvioi ryöstösaaliin suuruus. Kerro kaikki tietosi poliisille heidän saavuttuaan ja toimi heidän ohjeidensa mukaisesti.
 - Muista, että ilman poliisin lupaa et saa antaa lausuntoja esim. lehdistölle. Esimiehesi tekee päätöksen tiedottamisesta muita tahoja.

7.6 Tulipalo – toimintaohjeet, kun turvallinen poistuminen on estynyt

Joskus toisaalla riehuva tulipalo estää turvallisen poistumisen kiinteistöstä. Näissä tapauksissa on viisainta pysytellä savuttomassa tilassa ovet ja muut aukot suljettuina.

Jää palo-osastoon, jossa olet.

- Palo-oven takana on turvallista olla. Palo-ovet kestävät tulipaloa vähintään puoli tuntia.
- Hyppääminen korkealta johtaa kohtalokkaiisiin seurauksiin, savuttomaan tilaan jääminen ei.

Mene ikkunan luo ja herätä huomiota. Jos et onnistu, ilmoita sijaintisi numeroon 112.

Noudata viranomaisten antamia ohjeita.

7.7 Toiminta palohälytystilanteessa

Rakennuksessa on automaattinen paloilmoitinlaitteisto, joka antaa hälytyksen pelastuslaitokselle. Palohälytyksen kuullessaan jokaisen on viipymättä poistuttava rakennuksesta.

- Ota mukaasi ulkovaatteet, jos ne ovat lähettyvilläsi.
- Sulje ovet ja ikkunat.
- Käytä poistumiseen lähintä mahdollista poistumistietä.
- Opasta asiakkaita ja vieraita.
- Soita turvallisesta paikasta numeroon **112** ja anna lisätietoja tilanteesta. Samalla varmistat, että hätäkeskus on saanut tiedon palosta.
- Siirry kokoontumispaikalle, älä jää sisäänkäyntien edustoille.
- Kokoontumispaikalta ei saa poistua ilman erillistä lupaa.

Kokoontumispaikka: Vaasan kauppatori

Vaara on ohi vasta, kun pelastuslaitos antaa luvan palata rakennukseen. Kiinteistön turvallisuushenkilöstö välittää tiedon sisälle siirtymisestä henkilökunnalle.

7.8 Toiminta kokoontumispaikalla

Kokoontumispaikka: Vaasan kauppatori

Kokoontumispaikka

Kun ihmiset ovat poistuneet rakennuksesta ja edenneet kokoontumispaikalle, alkaa henkilökunnan edustaja johtaa toimintaa. Tilanteen mukaan on pohdittava, onko turvallista jäädä nimetylle kokoontumispaikalle, vai onko ihmiset ohjattava toisaalle: esimerkiksi ennalta sovittuun sisätilaan tai lähistöllä olevaan kiinteistöön.

Kokoontumispaikalta ei saa poistua ilman kokoontumispaikan vastuuhenkilön lupaa. Toimintaa kokoontumispaikalla johtaa kiinteistön turvallisuushenkilöstö. Turvallisuushenkilöstö tiedottaa tilanteen edistymisestä ja ilmoittaa milloin kiinteistöön saa palata.

Muistettavia asioita kokoontumispaikalla:

- mahdollisista loukkaantuneista huolehtiminen, ilmoitettava turvallisuushenkilöstölle
- liikuntarajoitteisista tai muuten vajaakuntoisista huolehtiminen
- ilmoitettava, mikäli tietää jonkun jääneen sisälle

Varakokoontumispaikka

Varakokoontumispaikka: Rewell Center

Mikäli kokoontumispaikka ei ole turvallinen, niin siirrytään suojelujohdon erikseen määrittämään turvalliseen varakokoontumispaikkaan. Myös viranomaiset osoittavat tarvittaessa suojapaikat pitempiaikaista suojautumista varten.

7.9 Liikuntarajoitteisen avustaminen hätätilanteessa

Liikuntarajoitteisten henkilöiden poistuminen rakennuksesta hätätilanteessa voi olla vaikeaa ja hidasta. Pyri auttamaan heitä mahdollisuuksiesi mukaan.

Huomioitavia asioita autettaessa liikuntarajoitteista henkilöä poistumisessa

- Auta liikuntarajoitteista poistumaan omien kykyjesi mukaan.
- Huolehdi auttamastasi henkilöstä myös ulospääsyn jälkeen.

7.10 Vesivahinko

Toimintaohjeet

- Katkaise sähköt vuotokohteesta ja sen läheisyydestä.
- Tyrehdytä vuoto esim. sulkemalla veden pääsulku, jos mahdollista.
- Ilmoita asiasta välittömästi:
 - huoltomiehelle: Caverion Oy, puh. 0504766942, päivystys 0800157777
- Tarvittaessa ota yhteys hätänumeroon **112**.
- Veden pääsulku: Autohalli, lämmönjakohuone
- Lämmönjakohuone: Autohalli
- Sähköpääkeskus: Autohalli

Mikäli vesivaara uhkaa rakennuksen ulkopuolelta

- Ilmoita kiinteistönhoidolle ja tarvittaessa hätäkeskukseen **112**.

7.11 Väkivallan uhatessa

Aseettomassa uhkaustilanteessa, toimi seuraavasti.

- Käyttäydy rauhallisesti ja pyri rauhoittamaan henkilö omalla käytökselläsi.
- Varmista, ettet käännä selkääsi tai ajaudu nurkkaan, jotta sinulla on aina pakotie uhkaavasti käyttäytyvän henkilön läheisyydestä.
- Mahdollisuuksien mukaan pyydä apua.
- Pakene ja auta muita pakenemaan paikalta

Pidä huolta omasta turvallisuudestasi. Pyri ohjaamaan uhkaava henkilö paikkaan, jossa hän ei voi olla vahingoksi muille. Tapauksen jälkeen ilmoita tapahtuneesta tarvittaessa poliisille.

Jos uhkaavalla henkilöllä on ase, toimi seuraavasti.

- Älä tee vastarintaa.
- Tee vain mitä uhkaaja käskee.
- Pyri mahdollisuuksien mukaan varoittamaan muita.
- Ovien sulkemisella voidaan rajoittaa henkilön kulkua kiinteistössä.
- Tilanteen jälkeen, soita **112**, jotta paikalle saadaan ammattiapua mahdollisimman nopeasti. Kuuntele ohjeita ja toimi niiden mukaan.

Jokainen uhkaus ja havainto mahdollisesta uhkatilanteesta on otettava vakavasti ja niistä on ilmoitettava välittömästi poliisille. Omalla käyttäytymisellä voi olla mahdollista vaikuttaa tilanteen kehittymiseen, ota siksi kaikki uhkatilanteet vakavasti ja pyri rauhoittamaan jo alkaneet tilanteet.

7.12 Pommiuhka

Pommiuhkaus on usein perätön ja häiriintyneen ihmisen tekemä, mutta se on silti aina otettava vakavasti ja jokaisesta uhkauksesta tulee ilmoittaa poliisille. Tärkeää tilanteessa on säilyttää oma maltti ja rauhallisuus.

Kun uhkaus tulee puhelimitse

- Pysy rauhallisena. Pitkitä puhelua.
- Tee muistiinpanoja. Kirjoita uhkaus sanatarkasti muistiin.
- Kysele kysymyksiä.
 - Missä pommi on?
 - Miltä pommi näyttää?
 - Milloin pommi räjähtää?
 - Miksi?
- Pyri saamaan työtoverin huomio jo puhelun aikana, jotta hän voisi tiedottaa turvallisuudesta vastaavaa jo puhelun aikana.
- Kiinnitä huomiota soittajan puhetyyliin ja äänen sävyihin.
 - Onko hänen puheestaan havaittavissa murteita tai muita erityispiirteitä?
 - Onko hän kiihtynyt?
 - Lukeeko hän viestin paperilta?
- Kuuntele myös taustääniä (esimerkisi liikenne tai taustalla käytävät keskustelut).
- Puhelun jälkeen tiedota asiasta oman tilasi ja kiinteistön turvallisuudesta vastaavia henkilöitä (ks. Turvallisuushenkilöstö-luku).
- Mikäli tämä ei ole mahdollista, soita välittömästi poliisille **112** ja toimi sieltä saatujen ohjeiden mukaisesti.

Epäilyttävä esine tai uhkauskirje

- Älä koske esineeseen.
- Mikäli kyseessä on kirje tai muu vastaava, jota jo olet käsitellyt, paina mieleesi kohdat, joihin olet koskenut, ja sijoita kirje esimerkiksi muovitaskuun.
- Ilmoita välittömästi oman tilasi ja kiinteistön turvallisuudesta vastaaville henkilöille (ks. Tur-

vallisuushenkilöstö-luku) sekä poliisille hätänumeroon **112**.

- Eristä aluetta mahdollisuuksien mukaan. Pidä mielessä tuleva mahdollinen poliisitutkinta (sormen- ja kengänjäljet ensiarvoisia todisteita).
- Älä hätäänny. Toimi poliisin sekä turvallisuushenkilöstön ohjeiden mukaisesti.

7.13 Yleinen vaaramerkki

Yleinen vaaramerkki on minuutin pituinen nouseva ja laskeva äänimerkki tai viranomaisen kuultama varoitus. Nousevan sekä laskevan jakson pituus on 7 sekuntia. Yleinen vaaramerkki tarkoittaa väestöä uhkaavaa välitöntä vaaraa.

Vaara ohi -merkki on yhden minuutin mittainen tasainen äänimerkki. Se on ilmoitus siitä, että uhka tai vaara on ohi.

Toimi näin kuultuasi yleisen vaaramerkin

- Siirry sisälle. Sulje ovet, ikkunat ja ilmastointi.
- Avaa radio ja odota ohjeita.
- Vältä puhelimen käyttöä, etteivät linjat tukkeudu.
- Älä poistu alueelta ilman viranomaisten kehotusta.

Kaasuvaara

Kaasuvaarasta annetaan yleinen vaaramerkki

Toimi seuraavasti

- Jos olet sisätiloissa ja haistat kaasua:
 - pysytele sisällä, hakeudu yläkerrokseen, kuuntele radiosta lisätietoja
 - paina märkä vaate suun eteen ja hengitä sen läpi
- Jos olet ulkona, kun haistat kaasua etkä pääse sisälle:
 - kiirehdi kaasupilven alta sivutuuleen
 - pyri mahdollisimman korkealle, esimerkiksi mäen päälle

Lisätietoja kaasulta suojautumiseksi

- Pysäytä ilmastointilaitteet ja sulje ovet sekä ikkunat tiiviisti.
- Voit sulkea ja teipata myös sisäovet ja pysytellä tuulen alapuolisissa tiloissa.
- Kaasun hajun tuntiessasi voit hengittää kostean, huokoisen kankaan läpi.
- Viranomaiset ilmoittavat radiossa tai kaiutinautoilla milloin myrkkypilvi on haihtunut. Tuuleta sisätilat sen jälkeen huolellisesti.
- Pysytele yläkerroksissa, kunnes vaara on ohi.
- Älä mene kellariin.

Säteilyvaara

Säteilyvaarasta annetaan yleinen vaaramerkki.

Mene sisälle.

- Sulje ovet, ikkunat, tuuletusaukot ja ilmastointi.
- **Talon keskiosissa ja kellarissa on paras suoja. Ota joditabletit vasta viranomaisen kehotuksesta (joditabletteja tulisi olla 2/henkilö).**

Vältä ulkona liikkumista

Lisäohjeet

Lisäohjeita saat kaupunkisi pelastusviranomaisilta, tiedotusvälineistä sekä Yleisradion teksti-TV:n sivulta 867. Tietoa saat myös Säteilyturvakeskuksen Internet-sivuilta osoitteesta www.stuk.fi ja pelastustoimen sivuilta www.pelastustoimi.fi.

7.14 Sähkökatkot

Sähkökatkon sattuessa turvavalot jäävät palamaan.

Hissien käyttö sähkökatkon aikana ei ole mahdollista.

Toiminta sähkökatkon aikana

Sähköt katkeavat toimitilasta, mutta yleisten tilojen valot toimivat edelleen

- Jos mahdollista, tarkista sulakkeet toimitilan omasta ryhmäkeskuksesta.
- Mikäli ongelma ei ratkennut, niin ota yhteys kiinteistöhuoltoon (puh. 0504766942).

Sähköt katkeavat sekä toimitilasta että yleisistä tiloista

- Käytä taskulamppua
- Tarvittaessa opasta muita

Sähkökatkon sattuessa myös hissit pysähtyvät. Mikäli jäät hissiin jumiin sähkökatkon tai muun vian vuoksi, toimi seuraavasti:

Ota yhteys hissihuollon vikapäivystykseen:

- Matkapuhelimella - (KONE Hissit Oy, 080015063)

Tarvittaessa voit soittaa hätänumeroon 112.

8 Väestönsuojelu

Väestönsuojan tarkoitus on suojella ihmisiä sortumilta, räjähdyspaineelta, sirpaleilta, kaasuilta, säteilyltä ja tulipaloilta. Kiinteistössä on 2 väestönsuojaa. Jokaiselle väestönsuojalle on suositeltavaa valita väestönsuojanhoitaja ja hoitajan apulainen. Kiinteistön väestönsuojanhoitajien on hyvä opetella väestönsuojan laitteiden käyttö ja suojan käyttökuntoon laitto.

Kiinteistössä on 2 väestönsuojaa:

Sijainti	Suojaluokka	Varusteiden sijainti
016-tila, kellarikerros	S1	
019-tila, kellarikerros	S1	

Kaksi kiinteistön väestönsuojista on luokkaa S1. Suojaluokan S1 väestönsuoja on uudempi suoja, joka on rakennettu vuoden 1971 jälkeen. Tässä suojamallissa on mahdollista viipyä pitkiä aikoja. Suojassa on käsikäyttöinen tai koneellinen ilmanotto, joka on varustettu esisuodattimella ja aktiivihiilihiukkassuodattimella.

Viranomaiset antavat ohjeita radiossa, jos on siirryttävä yleisiin väestönsuojoihin ja tiedon siitä, mihin yleisistä väestönsuojista ihmiset siirtyvät. Siirtyminen väestönsuojoihin tapahtuu siis aina viranomaisten kehotuksesta. Normaaliaikana tapahtuvat onnettomuudet eivät yleensä koskaan edellytä väestönsuojaan suojautumista, vaan sisälle suojautuminen riittää. Yleisissä väestönsuojissa on Suomessa yhteensä 110 000 suojapaikkaa.

